

Košťianske noviny

Ročník 2 • Číslo 1/2016 • www.kostanynadurcom.sk • Júl 2016 • Bezplatne

Starosta obce

Vážení občania,

bolo Vám doručené ďalšie číslo našich obecných novín - Košťianske noviny. Ďakujem kolektívu redakčnej rady a všetkým, ktorí sa dodaním príspevkov zaslúžili o ich ďalšie vydanie. Toto vydanie je výnimočné tým, že je vo farebnom prevedení.

Tak, ako aj v predchádzajúcich číslach, aj teraz sa zmienim o nových skutočnostiach:

Zmena úradných hodín Obecného úradu Košťany nad Turcom

V nadväznosti na zmenu otváracích hodín na pošte plánujeme prehodnotiť úradné hodiny na Obecnom úrade v Košťanoch nad Turcom. Radi by sme vyšli v ústrety občanom a prispôbili úradné hodiny tak, aby najmä v stredu, kedy je najdlhší deň na všetkých úradoch, bolo si možné vybaviť aj na našom úrade svoje záležitosti. Predpokladáme, že úradné hodiny by boli taktiež v stredu do 17³⁰ hod. A vo štvrtok by bol zavedený nestránkový deň. Až bude zmena aktuálna, občania sa to dozvedia cez obecný rozhlas, zverejnením v Obecnom spravodaji a na webovej stránke našej obce.

Príprava nového VZN o sociálnych službách

Spolu s komisiami pri obecnom zastupiteľstve pripravujeme zmenu Všeobecne záväzného nariadenia o sociálnych službách. Cieľom sú tri priority:

1. prehodnotiť výšku mesačných príspevkov obce na stravovanie pre prijímateľov sociálnej služby v jedálni
2. zavedenie sociálnej prepravej služby pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, okrem vodičkárov, s trvalým pobytom na území našej obce formou výpomoci dopravy obecným služobným vozidlom
3. prehodnotenie hodinovej výšky príspevku pre prijímateľa za opatrovateľskú službu

Samozrejme, všetko bude závisieť od výšky finančných prostriedkov, ktoré vieme ušetriť minimalizovaním výdavkov a šetrením.

S odpadom po novom

Doteraz znášali náklady za vytriedený a zmiešaný odpad obce v poplatkoch zberovej spoločnosti. Zberovou spoločnosťou v našej obci je firma Brantner Fatra, s.r.o. Martin.

Po novom už za separovaný odpad obce platiť nebudú, len

za zmiešaný. Čím viac vyseparujeme, tým menej zostane v nádobe na komunálny odpad a tým menšie budú náklady obce. Je to jediná cesta, ako nezvyšovať poplatky za komunálny odpad.

Týmto príspevkom ďakujem všetkým tým, ktorí separujú odpad, či už do nádob na to určených alebo do vriec a všetkým, ktorí separujú v objekte cintorína. Aj keď sa na cintoríne separuje len krátko, máme už prvé priaznivé výsledky.

Celkovo vyseparované plasty a sklo nám narástli v priemere o 8%, čo finančne predstavuje mesačne ušetrených cca 50 Eur pre obec vo výdavkoch za odpad. Sú to len prvé výsledky, ale keď to násobíme počtom mesiacov v roku, nechávam na posúdenie...

Svedomitým triedením nám nestúpajú náklady na komunálny odpad a je predpoklad, že poplatky by sme mohli udržať aj na budúci rok v rovnakej výške. Zdôrazňujem, je to len predpoklad.

Pripojenie budovy školskej jedálne pri ZŠ na verejnú kanalizáciu

Po odstránení havarijného stavu a napojení telocvične ešte v minulom roku na verejnú kanalizáciu podarilo sa nám v tomto roku odstrániť havarijný stav žumpy aj pri školskej jedálni. A po získaní finančných prostriedkov zrealizovať napojenie aj školskej jedálne na verejnú kanalizáciu. Týmto odpadlo pomaly už mesačné likvidovanie obsahu žumpy, čo bolo čím ďalej tým viac finančne náročnejšie pre základnú školu.

Stavebné úpravy havarijného stavu sociálnych zariadení v Kole pod lipami

Po doriešení všetkých papierových záležitostí ohľadom sociálnych zariadení a s pomocou pracovníkov z radov uchádzačov o zamestnanie sa začali stavebné úpravy samotného objektu. Predtým však bolo potrebné pripraviť inžinierske siete – napojenie na verejnú kanalizáciu, prívod vody a elektriny do budúceho objektu.

Práce postupujú podľa určenia priority, pretože títo pracovníci vykonávajú aj iné práce v rámci obecných služieb.

Križovatka I/65

Prioritou naďalej zostáva riešenie križovatky pri železničnej stanici na ceste I/65.

Pokračujeme v zložitých rokovaniach so zainteresovanými so žiadosťou o zaradenie vybudovania okružnej križovatky do investičného plánu Slovenskej správy ciest a vypracovanie projektovej dokumentácie.

Materská škola

Materská škola je naďalej prioritou, ktorej venujeme stálu pozornosť.

Pracujeme na žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci integrovaného regionálneho operačného programu so zameraním na zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl. Výzva je dvojkoľová:

I. kolo je predloženie prihlášky do 30.09.2016

II. kolo po získaní hodnotiacej správy – predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok do 31.03.2017

V prvých dvoch kolách na získanie dotácie pre realizáciu projektu zo zdrojov Ministerstva školstva SR sme neboli úspešní. Veríme, že zapojením sa do tejto výzvy od poskytovateľa – Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a po splnení podmienok budeme úspešní.

Duplicita vlastníkov pozemkov pod ihriskom

Koncom roku 2015 bola podaná určovacia žaloba v

predmetnej veci na Okresný súd v Martine cez právne zastúpenie obce.

Spustenie služby pre občanov

V rámci poskytovania služby pre občanov obec prenajíma:

- motorový drvič na konáre

- výškovú plošinu

Obe zariadenia sú s obsluhou a podľa podmienok uvedených v smernici vydané obcou. Úhrady za používanie zariadenia obce sú vo výške skutočných výdavkov.

Oprava výtlkov na obecných komunikáciách

Po zime s pomocou aktívnych pracovníkov boli opravené výtlky na obecných komunikáciách. Opravené a vyplnené boli zatiaľ len tie najväčšie jamy. Postupne budú vyplnené aj menšie.

V krátkosti ďalšie aktivity:

✓ vykonáva sa pravidelná očista obce – pravidelné kosenie trávnatých plôch, kosenie cintorína, zber odpadkov, čistenie chodníkov a komunikácií

✓ zavedenie separácie odpadov v objekte cintorína – okrem VKK kontajnerov boli doplnené vrecia na plasty a sklo

✓ pokračujeme v úprave priestorov medzi železnicou a cestou I/65 pri vstupe do obce

✓ pre zvýšenie bezpečnosti pohybu chodcov po chodníku popri ceste I. triedy sme upravili a vyčistili chodník zo zastávky smerom na Pribovce až k prechodu so semaformi po pravej strane a k rampám

✓ úprava priestorov pri trojuholníku – výsadba letničiek

Verím, že aj v tomto vydaní nájdete odpovede na niektoré otázky. Určite sa na tomto mieste nedajú popísať všetky aktivity, ktoré vykonávame v rámci samosprávy. Tí, ktorí chcú viac informácií, majú vždy na Obecnom úrade v Košťanoch nad Turcom dvere otvorené.

Spolu s Vami sa teším na ďalšie vydanie.

Váš starosta

VII. Medzinárodné stretnutie Košťancov

Návšteva priateľov nám vždy zdvihne náladu. Tešíme sa na stretnutie, prípravy sú veľké, chceme, aby sa u nás cítili tak dobre, ako doma. Stretnutia sme sa dočkali v dňoch 3. - 5. júna, keď sme v našej obci mohli svojich priateľov z Valalík a Košťan z ČR privítať na VII. Medzinárodnom stretnutí Košťancov.

➤ Nezabudnuteľný zážitok sme mali z návštevy Slovenského komorného divadla v Martine, kde sme si pozreli hru Kumšt. Po predstavení sme pokračovali prehliadkou zrekonštruovaného objektu divadla - Národného domu. Sprevádzal nás rovno riaditeľ, inak náš čestný občan a rodák z Valalík, pán František Výrostko. Práve vďaka nemu sme mohli vidieť kópiu pôvodnej opony, ktorá tiež s nami zúčastnenými mala niečo spoločné. Na Štedrý deň roku 1891 bola do Martina z Prahy dovezená maľovaná opona, ktorej autorom bol akademický maliar Karel Vítězoslav Mašek. Oponu darovala Umelecká beseda – prvý český umelecký spolok, čo je zachytené priamo

na nej: BRATRÍM SLOVÁKŮM – UMĚLECKÁ BESEDA. Opona bola chápaná ako symbol slovanskej vzájomnosti. Jedná sa o jedinú pamiatku národných dejín v 19. storočí, kde je takto priamo vyjadrený vzájomný vzťah Čechov a Slovákov. Cit. opisu: „Nahore je letopočet 1891. Centrální postava Matka Vlast, k ní sestupuje slavnostní průvod Slováků. Dole na pásku nápis: Bratřím Slovákům – Umělecká beseda. Po stranách medailony: vlevo Ján Palárik, vpravo Jonáš Záborský. Dole je opona lemována pásem zobrazujícím slovenskou křížikovou výšivku.“

➤ Sobota bola „z iného súdka“. Všetci priatelia aj s domácimi sa stretli na futbalovom ihrisku, aby si zašportovali. S chuťou sme sa pustili do futbalových zápasov a petangu. Tiež sme si vyskúšali, kto má najlepšiu streleckú mušku. Na svoje si prišli aj hráči mariášu. Všetci boli odmenení cenami. Počas športových aktivít sme sa mohli občerstviť chutnými

medzinárodné stretnutie Košťancov 2016 - Košťany nad Turcom

domácimi koláčmi, ktoré napiekli naše ženy, ale aj pani učiteľky MŠ a ZŠ. Tiež bolo postarané o pitný režim a výborný guláš. O spustenie programu sa postarali aj naše hasičky svojim útokom, ktorý im vyšiel na jednotku. Hasiči sa postarali aj o deti, ktoré sa vyšantili v hasičskej pene. Pomaly sa končil športový deň. Návrat...oddych...osobné voľno a potom príprava na večerné priateľské posedenie s hudbou. V kultúrnom dome privítal starosta obce všetkých prítomných, a o dobrú zábavu sa postarali JAVOROVÉ HUSLE, a skupina KIKOBAND.

➤ Nedeľa bola ozaj posledný a veľmi krátky deň, keď sme sa veľmi skoro rozlúčili s našimi priateľmi z Košťan, ktorí si naplánovali odchod už na 9³⁰ hod. Odprevadili sme ich do Vrútok a zaželeli šťastnú cestu. S priateľmi z Valalík sme sa rozlúčili až po Svätej omši v Chráme Sedembolestnej Panny Márie v Martine – Sever.

Hlavnou myšlienkou nášho stretnutia bolo uvedomenie si úlohy priateľstva v našom živote. Veď priateľstvo je také potrebné, ako ľudskosť sama. A šťastný je ten, kto ho nájde, lebo vie, že už nie je sám.

IK, AV

Kultúra

Košťianska krása

„Pravá krása nikdy nie je oddelená od užitočnosti.“

Marcus Fabius Quintilianus

Tradične Miestne kultúrne stredisko (MKS) usporiadalo kurz veľkonočných dekorácií. Pani Jitka Bíziková prekvapí vždy novým nápadom na aranžovanie. Jej šikovné ruky sledujú zvedavé oči žienok, ktoré si na záver môžu vyrobené dekorácie zakúpiť.

Únia žien Slovenska v Košťanoch nad Turcom v spolupráci s MKS zorganizovali zase niečo iné pre „krajšie polovičky

ľudstva“, a to kurz líčenia. Nakoľko bolo fašiangové obdobie, spojili to s ochutnávkou domácich šišiek. Marcelka Gajdošová poučila žienky a mladé slečny, ako sa treba správne starať o pleť. Na zúčastnených ukázala názorné líčenie na bežný deň a večerné líčenie. Počas kurzu sme mali ochutnávkou šišiek, ktoré doma pripravili p. Oľga Jankovičová, Anna Martinčeková a Ivica Kubíková.

Jana Junášová

„LÁSKA ZA PÁR DROBNÝCH“

V poslednú januárovú nedeľu sa po dlhom čase sála kultúrneho domu naplnila divadlactivými divákmi. O to sa pričínili naši susedia zo Žabokriek s divadelnou hrou Láska za pár drobných. Táto ľudová veselohra s piesňami sa odohráva pred prvou svetovou vojnou. Susedia nám priblížili, čo všetko sa môže stať, pokiaľ dvaja mladí ľudia prídu k oltáru a k ich spoločnému manželskému životu.

Diváci sa s chuti aj zasmiali, zakrepčili nohami a zahmkali melódie pesničiek, ktoré spestrili predstavenie. Asi aj za to boli Žabokrečanmi ponúknutí zo svadobných koláčov a pripili na všetko dobré „mladým“. Ten potlesk na záver bol srdečný a neutíchajúci. Preto očakávame takúto veľkú divácku účasť aj na ďalších divadelných predstaveniach.

Ďakujeme nádejnému autorovi a režisérovi Martinovi Zacharovi, hercom a ostatným zainteresovaným.

KARTÁRSKY TURNAJ

MKS pripravilo už po sedemnástykrát súťaživé stretnutie pre milovníkov kartových hier Kartársky turnaj o Pohár starostu obce. Účastníci si mohli vyskúšať svoje kartárske schopnosti v hraní mariášu, jockera a pexesa. Medzi jednotlivými kolami si mohli doplniť sily občerstvením, ktoré bolo pre nich pripravené v bufete.

Po 4 hodinách trvania súťaže si víťazi prevzali poháre a ceny od starostu obce.

Vít'azi v jednotlivých súťažiach:

Mariáš:

1. miesto - Štefan Illo
2. miesto: Danuš Bakoš
3. miesto: Vladislav Polonec ml.

Jocker:

1. miesto: Veronika Huliaková
2. miesto: Hanka Martinčeková
3. miesto: Blanka Rusnáková

Pexeso:

1. miesto: Lukáš Christek
2. miesto: Sárka Herchlová
3. miesto: Adam Herchel

DEŇ MATIEK

„Mama je tou, ktorá môže nahradiť všetkých ostatných, ale ju nemôže nik nahradiť.“

O mamách, ich láske i добрote sa toho povedalo i napísalo veľa... a predsa toho nie je nikdy dost'. Mama je totiž pre každého len tá jedna jediná a tým je výnimočná.

Ženy – matky prinášajú do života krásu, lásku, hlas detí. V matke je veľká sila. Byť matkou je prejavom pravého rodinného šťastia, ktoré sa naplňa v deťoch v spokojnosti, porozumení, láske a šťastí rodín.

Deň matiek sme oslávili aj my v kultúrnom dome, kde deti materskej a základnej školy pripravili kyticu kultúrnych pozdravov pre maminky a staré mamy. Pestrým programom roztlieskali všetkých účastníkov akcie. Veľká vďaka patrí pani učiteľkám a riaditeľkám za pripravený program. Všetkým mamám sa prihovril aj pán starosta a poďakoval im za ich obetavosť a nenahraditeľné poslanie.

Mamám prajeme veľa zdravia, šťastia a radosti v kruhu blízkych, aby naďalej vnášali teplo do svojich domovov a rozdávali lásku a úsmev svojim najbližším.

Niektorí však uprieme svoj pohľad do neba a povieme: „Mama, za všetko vrúcne ďakujem!“

IK

Kaštieľ ožil

Náš rokokovo-klasicistický kaštieľ tvorí v súčasnosti spolu so záhradou a rozáriom krásne upravený priestor, vhodný pre kultúrne podujatia, ale aj pre sobášne obrady. V príprave sú aj priestory na pohostenie.

Vďaka majiteľke pani Ing. Otílii Čamborovej sa už niekoľko rokov z nádvorja kaštieľa ozýva hudba a spev. Nie sú to už iba slovenské evergreeny, klasika, atmosféra parížskych kaviarní plných emócií a silných melódií, spomienky na Rock'n'Roll, ale v sobotu 6. mája aj repertoár vážnej a cirkevnej hudby a spevu. Cirkevný zbor ECAV v Pribovcích zorganizoval Benefičný koncert zmiešaného spevokolu pod vedením Mgr. Art. Lucie Dobošovej. Výnos z dobrovoľnej zbierky bude slúžiť na opravu organu.

Foto: AV

Máj, máj, máj zelený...

Stavanie mája spomína vo svojich zápiskoch aj náš rodák Ján Párička: *...Ktorý mládenec chce postaviť daktorej panne máje, zachytí so sebou zopár kamarátov a v noci postaví vo dvore (a síce pred dvere) dve konárov pozbavené mladé jedle alebo svrčiny; to sú máje, na vrch májov priviažu chvojku z borievky. Na záver dodáva: V novšom čase – tak ako väčšina ostatných zvykov – i tento už zaniká a len zriedkakedy vidieť ešte máje.*

No u nás však tento zvyk pretrváva, aj keď nie v takom počte ako v iných obciach. V posledný aprílový podvečer vyrástli hneď dva. Jeden tradične pred kultúrnym domom za pomoci našich hasičov. Stavanie mája doprevádzala hudba a spev Detského folklórneho súboru TURIEC z Martina. Druhý bol postavený vo dvore u Liskajov.

AV

Hasiči

TATRA 148 CAS 32/6600 S2R

„Ak Slovensko má nejaký poklad, tak je to 100 000 dobrovoľných hasičov, ktorí sú pripravení pomôcť svojim obciam a obyvateľom. Je to zvláštna skupina ľudí, ktorí bez ohľadu na odmenu a na úkor svojho voľného času pomáhajú svojim blízkym. Prijatím Zákona o dobrovoľnej požiarnej ochrane sa nám podarilo presadiť, aby sme dobrovoľné požiarne zbory dovybavili aj technicky vo forme nových a zrepasovaných vozidiel. Som veľmi rád, že v obciach dokázali udržať túto krásnu históriu aj v časoch, keď neboli takto podporované zo strany štátu,“ zdôraznil minister Kaliňák.

V rámci projektu pripravenosti Slovenska v boji so živelnými pohromami sa pomoc dotkla aj nás. Koncom roku sme dostali tzv. vozík prvej pomoci vybavený protipovodňovou technikou.

A... v upršaný večer 23. februára za potlesku pred hasičskou zbrojnicou zastala očakávaná „tatrovka“, z ktorej od volantu vystúpil minister vnútra p. Róbert Kaliňák. Hostí, medzi ktorými bol aj predseda ŽSK p. Juraj Blanár, zástupcovia OV DPO v Martine a OR HaZZ v Martine, privítal a oboznámil s históriou „hasičstva u nás“ starosta obce Ing. Marián Bunganič.

DHZ

Fašiangy

Ďalší zo zvykov, ktorý sa u nás dodržiava, sú fašiangy.

V zápiskoch Jána Páričku je uvedené: „Na ostatné fašiangy chodia „fašanguvať“. Obecný sluha a horár nechýbia v

žiadnom dome; iní ale len ta idú, kde vedia, že ich dobre prijmú a že dostanú niečo.“

V súčasnosti z domu do domu (niekde však neotvárajú) chodia naši hasiči. Zároveň rozdávať aj pozvánky na fašiangovú zábavu, ktorá je už inovovaná a zároveň sa na nej pochováva aj basa.

Foto: AV

Plameň

V sobotu 14.5.2016 náš dobrovoľný hasičský zbor v spolupráci s OV DPO Martin usporiadal okresné kolo hry Plameň na futbalovom ihrisku TJ v Košťanoch nad Turcom. Počasie nám moc neprialo, a tak bolo na dohode vedenia súťaže a vedúcich mládeže, či súťaž prebehne, alebo sa zruší pre nepriaznivé počasie. Po dohode sa upravili propozície súťaže na jeden pokus a súťaž prebehla aj počas dažďa. 13 kolektívov odstúpilo a ostalo v súťaži len 11 súťažných kolektívov. DHZ Košťany nad Turcom pripravil jeden kolektív dievčat a jeden kolektív chlapcov pod vedením vedúceho mládeže Jozefa Pavolku, Aničky Gajdošovej a veliteľa DHZ Romana Michalka. V kategórii dievčat naše mladé hasičky obsadili 1. miesto z troch družstiev a v kategórii chlapcov naši mladí hasiči obsadili 7. miesto s ôsmich družstiev. Sme hrdí, že nám vyrastá štvrtá generácia mladých hasičov od roku 2003, ktorá má pred sebou dlhé obdobie reprezentácie našej obce a DHZ v Turčianskej lige mladých hasičov.

V sobotu 4.6. 2016 v Záturčí prebehlo prvé kolo Turčianskej ligy mladých hasičov. Prihlásili sme do ligy dievčatá, ale aj chlapcov, ktorí majú čo ukázať a dosiahnuť dobrý výsledok. Súťaž prebehla na dva pokusy v požiarnej útoke. V prvom pokuse dievčatá dosiahli čas 26,51 sec. a v druhom pokuse dosiahli čas 18,18 sec., ale pre porušenie pravidiel bol druhý pokus nehodnotený a tak sa počítal čas z prvého pokusu. Chlapci v prvom pokuse dosiahli čas 20,57 sec. a v druhom pokuse dosiahli 22,30 sec. V celkovom hodnotení sa dievčatá umiestnili na 7. mieste zo siedmich družstiev a chlapci na 3. mieste z deviatich družstiev. Budeme im držať palce, aby sa im v ďalších kolách darilo o niečo lepšie.

Turčianske hasičké ligy

Hasiči majú tiež svoju ligu a to Turčiansku hasičskú ligu, do ktorej sa v tomto roku prihlásili aj naše ženy. Z piatich prihlásených ženských družstiev sme prvé body začali zbierať 11. júna v Dolnej Štubni, kde sme sa celkovo umiestnili na druhom mieste s výsledným časom 24,94 sek. V ten deň a na danom mieste bežala aj súťaž o Pohár veliteľa DHZ D. Štubňa. V tejto súťaži naše ženy získali taktiež druhé miesto. Patrí im poďakovanie za vzornú reprezentáciu a budeme im držať palce aj v ďalších súťažiach.

Turčianska liga mladých hasičov pokračovala druhým kolom 11. júna v Turčianskych Kľačanoch. Za účasti 19 súťažných družstiev mladých hasičov bolo 12 družstiev chlapcov a 7 družstiev dievčat. Súťažili v disciplíne požiarneho útoku. Naši chlapci sa v celkovom poradí umiestnili na prvom mieste

s výsledným časom 17,74 sek. a dievčatá sa umiestnili na peknom druhom mieste s výsledným časom 17,95 sek. Ďakujeme za vzornú reprezentáciu a budeme im držať palce aj v ďalších bojoch o body.

Foto a text: Roman Michalko

Miestne zložky

Prijatie BDK u starostu obce

Pár litrov krvi, tejto vzácnej tekutiny, prúdi v každom z nás. Rozhodnutie darovať krv môže rozhodnúť aj o osude iného človeka a zachrániť mu život. Darcovstvo krvi má nezastupiteľnú úlohu v liečbe chorých, veď krv nedokážeme vyrobiť v laboratóriu. Nemocnice túto hodnotnú tekutinu získajú jedine od dobrovoľných darcov.

A práve týchto dobrovoľníkov – bezpríspevkových darcov

krvi (BDK) prijal dňa 11.3.2016 v obradnej miestnosti aj náš pán starosta. Naši občania boli v roku 2015 ocenení plaketami MUDr. Jana Janského:

- diamantová plaketa: Jozef Rusnák, Igor Janík
- zlatá plaketa: Jaroslav Zigo
- strieborná: Mgr. Rastislav Cákoci, Peter Handzuš a Lukáš Kalanka

Ružena Gašparíková

Klub seniorov

Nachádzajme humor v každodenných záležitostiach. Keď sa budeme dobre dívať okolo seba, nájdeme dosť dobrých zámienok, prečo mať dobrú náladu a smiať sa.

Tohto vyjadrenia sa držia aj naši seniori vo svojom klube. Štvrtkové posedenia seniorov sú v obci už neodmysliteľné. Nie je to len rozprávanie o zdraví a chorobe, o úspechoch v záhrade a i. Pri týchto stretnutiach je vždy príležitosť sa zasmiať a mať dobrú náladu. Či už pri dodržiavaní ľudových tradícií, ako sú napríklad fašiangy vylepšené praženicou

alebo darčeky pri MDŽ, oslava jubileí či relaxačný výlet. Tieto akcie sú doplnené poetickým slovom pána Ratvejského, Števkovými vtipmi a spoločným spevom.

No nielen slovom je človek – senior živý. Ale aj gulášom, povedali sme si. Plní dobrej nálady a tešenia sa na guláš, ktorý tohto roku pripravovali Ajka a Števko Illovci, sme 9. júna nasadli do autobusu. Autocamping v Blatnici už potom patril nám. Spoločne strávený deň sa nám vydaril a šťastní a zdraví sme vrátili domov.

AV

~~~~~ Materská škola ~~~~~

Čo zažili Sovičky a Lienky

Lienky na návšteve 1. ročníka ZŠ

Naše Lienky - predškoláci navštívili svojich kamarátov v 1. ročníku. Zažili s nimi zábavné vyučovanie a oboznámili sa s prostredím ZŠ.

Návšteva uja Froľa

Ďakujeme ujovi Froľovi, že po roku nás znova uvítal na svojom dvore. Ukázal nám nové prírastky v zajačích a holubích rodinkách. Deti priniesli zvieratkám chutné maškrty.

Koncert ZŠ

Ani tento rok na nás nezabudli deti zo ZŠ Košťany nad Turcom, ktoré navštevujú SZUŠ Kláštor p/Znievom. Oboznámili deti s hudobnými nástrojmi, na ktoré im potom zahrli. Deti hádali hudobné hádanky a koncert sa všetkým páčil.

Deň Zeme

Deň Zeme u nás nie je iba jeden deň. Celý týždeň sme sa venovali rôznym aktivitám. Bol to napríklad pokus "Späť do Zeme." Práce s odpadovým materiálom sme tvorili spolu s rodičmi. V piatok sme si upratali a vyčistili školský dvor.

Stavanie mája

Sadíme my máje....Tak ako každý rok, tak aj 29.4. s pomocou p. Králik a Trusinu sme postavili máj. Dievčatá ho vyzdobili stužkami a do tanca nám zahrála p. Kotúčová na harmonike. Celý mesiac nám máj zdobil školský dvor.

Deň matiek

K tomuto krásnemu dňu sa deti predviedli v plnej paráde v kultúrnom dome. Svoje mamy, ale aj staré mamy potešili pesničkami, básničkami a pripravenými darčekom. Všetkým sa program páčil. Deti boli odmenené potleskom.

Návšteva hasičskej zbrojnice

Ani tento rok sme nezabudli na sv. Floriána - patróna hasičov. A tak v spolupráci s hasičmi sme navštívili hasičskú zbrojnicu. Za hasičov v zbrojnici nás privítal p. Barčák. Oboznámil deti s priestorom zbrojnice, zariadením a hlavne s novým autom. Deťom sa prehliadka páčila. Pripravili aj malý darček. Za pozornosť a zvedavé otázky deti dostali od hasičov plnú tašku ovocia. ĎAKUJEME za pekné dopoludnie a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Dopravná výchova v Beniciach

V slnečnom počasí sme absolvovali dopravnú výchovu v Beniciach. Deťom sa veľmi páčili jazdy na kolobežkách, trojkolkách a odrážadlách. Dozvedeli sa nové veci o dopravných značkách, o dopravných predpisoch a o bezpečnosti na ceste. Už teraz sa tešíme na ďalšiu časť o dopravnej výchove.

Plavecký výcvik

Od 25.5.-1.6.2016 prebiehal plavecký výcvik, na ktorom sa zúčastnilo 12 detí. Osvojovali si a upevňovali základy plávania. Výcvik ukončili súťažou v plávaní na 18 m a boli odmenení diplomom a doboškou.

Trojboj Turany

Naše deti sú aj nádejní športovci. 2. júna sa zúčastnili XXI. ročníka Majstrovstiev okresu v atletickom trojboji detí predškolského veku. Súťažili tri dievčatá (K. Trusinová, S. Hanulová a V. Viludová) a traja chlapci (M. Majcher, R. Žiak a L. Gardlik). Všetci sa snažili podať čo najlepšie výkony v behu, hode a skoku z miesta. Akcia sa deťom páčila. O občerstvenie a malé prekvapenie pre deti bolo postarané. Aj táto akcia prispela k budovaniu kladného vzťahu detí k pohybovým aktivitám.

MDD - týždeň detských radostí

Od 30.5.- 3.6. 2016 prebiehal Týždeň detských radostí pri príležitosti MDD. Pre deti boli pripravené rôzne aktivity - diskotéka, kreslenie na asfalt, kúzelník Alex, Superstar, detská olympiáda, Rozprávkový les. Deti boli obdarované darčekom. Počasie nám prialo celý týždeň a MDD sme ukončili gulášpartiou pod našim košatým orechom.

Základná škola

Týždeň detských radostí

Posledný májový týždeň sa už po šiestykrát stretli deti a pedagógovia základných škôl troch družobných obcí – tento rok vo Valalikoch.

S priateľmi sme prežili týždeň plný zážitkov. Obdivovali sme Zádiel i Jasovskú jaskyňu. V stredu sme navštívili Obecné múzeum v Nižnej Myšli. Popoludnie patrilo Košiciam. Prezreli sme si historické centrum, Miklušovu väznicu a Dóm sv. Alžbety. Štvrtok bol nevšedný. Cestovali sme až do Maďarska, kde sme sa kúpali v termálnom jaskynnom kúpalisku pri Ostrihome. Večer patril majálesu so súťažami, diskotékou a tombolou. Piatkovým prekvapením bola dedinská farma. Večerné lúčenie s priateľmi bolo smutné, ale na návrat domov sme sa všetci tešili.

Dohodli sme sa, že ďalšie nezabudnuteľné stretnutie bude u nás, v Košťanoch nad Turcom.

Mária Šimová

Šport

Košťanci znovu na ľade

O tom, že primeraná pohybová aktivita posilňuje imunitu, niet pochýb. Toto potvrdili aj naši občania a hlavne deti, keď vymenili pohodlie domova, sedenie pre televízorom a počítačmi za niečo prospešné zdraviu.

Komisia mládeže a športu s podporou obce zorganizovala dňa 26. marca korčuľovanie Košťancov na Zimnom štadióne v Martine. Na túto športovú akciu prišlo 52 účastníkov. Ľadová plocha bola rozdelená na dve polovice, kde na jednej hrali naši chlapci a chlapci hokeja a na druhej sa ostatní korčuľovali.

Vedci dokázali, že vďaka športu sa v krvi aj v mozgu uvoľňujú hormóny šťastia. Už prvý krok von z dverí znamená, že robíte niečo prospešné pre svoje zdravie. Najlepšie bude, ak to s nami nabudúce vyskúšate aj VY !

Minihádzaná

Hovorí sa, a je to pravda, že šport pomáha vytvárať zdravé sociálne vzťahy medzi deťmi.

Počítačové hry prenášajúce človeka do virtuálnej reality fascinujú deti natoľko, že často zabúdajú na fyzickú aktivitu. Pohyb je pritom nielen vynikajúcim spôsobom relaxu, ale zároveň pomáha predchádzať mnohým chorobám.

Na mládež sa čoraz viac zameriava aj Slovenský zväz hádzanej (SZH). Veľkej obľube sa teší najmä projekt minihádzanej, ktorý vznikol pred niekoľkými rokmi na základe podnetu zväzu. Jeho popularita rástla, a tak zväz oslovil ministerstvo školstva, aby minihádzanú organizoval v rámci školských súťaží. Tým sa podarilo zapojiť do diania aj školy v lokalitách, v ktorých bola hádzaná na ústupe, prípadne sa nehrávala vôbec.

Minihádzanej sa venujeme aj my. V školskom roku 2015 – 2016 sa žiaci našej základnej školy (rok narodenia 2005 a mladší: Matúš Barčák, Lucka Kotúčová, Lenka Bartáková, Saška Bartelová, Karolína Belianová, Miška Kotúčová, Tamara Líšková, Saška Malíková, Saška Marčičiaková, Ema Martinická, Dominik Metelka, Oliver Brida, Stanislav Kalnický, Saška Naďová, Barbora Barčáková a Tomáš Metelka) zapojili do súťaží Turčianskej hádzanárskej akadémie Martin. Súťažilo 8 ZŠ. Uskutočnilo sa sedem turnajov, kde hral každý s každým. Naše deti sú veľmi šikovné. Pod vedením p. Blanky Rusnákovej 6-krát turnaj vyhrali a raz boli druhí. Zúčastnili sa aj Turčianskych hier mládeže v Martine, kde z deviatich družstiev získali 3. miesto.

Na krúžok chodí 16 detí. Z tohto nášho krúžku teraz bolo vybraných 10 (3 chlapci a 7 dievčat) na Otvorené majstrovstvá SR, ktoré sa v tento rok konali v dňoch 17. - 19.6. v Martine na futbalovom ihrisku (pod „slimákom“ pri TESCO). Naše talenty si zmerali sily s takými tímami ako ŠKP Bratislava A a B, HC Tatran Stupava, HK Bojnica, MŠK Kysucké Nové mesto, ŠK Talent Dunajská Streda, HK Slávia Partizánske, MHC Bardejov, Štart Malacky, MháK Martin. Nevýhodou pre naše dievčatá bolo, že družstvá boli zmiešané, hrali proti chlapcom. Výsledky: Oliver Brida za THA Martin - Šampióni – 2. miesto; Stanislav Kalnický za THA Martin - Vlci – 9. miesto z 18; Matúš Barčák za THA Martin – Medvede – 13. miesto z 18; Karolína Belianová, Saška Marčičiaková, Tamara Líšková, Saška Bartelová, Ema Martinická, Miška Kotúčová, Lenka Bartáková za THA Martin – Maliny – 16. miesto z 18. Ďakujeme a prajeme ďalšie úspechy!

Výhodnotenie našich hádzanárov v sezóne

- *najlepší strelec THA a minihádzanej: Matúš Barčák*
- *najlepšia strelkyňa THA a minihádzanej: Karolína Belianová*
- *najlepšia hráčka: Alexandra Bartelová, Tamara Lišková*
- *najlepší hráč: Dominik Metelka*
- *najtalentovanejšia hráčka: Alexandra Marčičiaková*

Blanka Rusnáková

BEH - ANTISTRES

Všade okolo nás je veľa možností na odreagovanie sa od denného stresu. Jednou z nich je nepochybne beh a aj tu si vieme vybrať z viacerých možností. Môžeme bežať po asfalte či lesnom chodníku, v úplnej tme aj s denným slnkom a samozrejme sami alebo s priateľmi. Každá voľba je správna, len ide o uhol pohľadu.

Ja osobne najradšej behám v kopcoch a lesoch, kde si najviac oddýchnem. Aj keď nohy si to vôbec nemyslia a tešia sa do postele. Priateľov v teniskách mám mnoho a vďaka nim si užívam naplno aj preteky. V poslednej dobe som toho odtrénoval menej, ako som plánoval. Ale aj napriek tomu sa mi darilo zúčastňovať sa na pretekoch. Dokonca v jeden víkend sa mi podarilo bežať pretek v Tatrách a aj v "našej" Malej Fatre. Vo Fatre to bolo bližšie a o zážitok krajšie. Štartovalo sa ráno vo Fačkovskom sedle a cieľ bol v doline Rajeckej Lesnej na chate Veronika o 11 km ďalej. Od začiatku sa rozbehlo naozaj rýchle tempo, čomu som sa čudoval, keďže sme začali stúpať rovno na Kl'ak. Asi stovka účastníkov sa rýchlo roztrúsila. Ja som svoje tempo držal na uzde, pokiaľ to len šlo. Unaviť sa na začiatku by bolo zlé, vzhľadom k tomu, že som už jeden pretek odbehol deň vopred. Na piatom kilometri tesne pred vrcholom bola malá občerstvovačka, na ktorej som mal čas si vychutnať pekné počasie a výhľady. Na vrchol to bolo už len kúsok a tu sa to konečne začalo. Prišiel prvý zbeh v strmom a skalnatom svahu. Boli sme skupinka asi ôsmich bežcov. Ja predposledný. Akurát, že všetci zrazu trochu spomalili. Tak som na nich zhúkol, že "to rozbalíme" a začal som utekať asi trochu viac. Počas zbehu som si uvedomil, že nedýcham a to je chyba. Hneď som to napravil a zrazu bolo všetko dobré. Obiehali som bežcov ako na páse a stále som zrýchľoval. V duchu som si vpravil, že toto nemôžem udržať. Ale aj tak sa nedalo spomaliť.

To nie je pre mňa. Terénom bol pekný chodník po hrebeni. Trochu skalnatý a úzky, čo mi vôbec nevadilo. Asi tri kilometre pred cieľom nás čakala občerstvovačka a od nej sa zbieralo už len do doliny. Napiť som sa síce nestihol. Ale dozvedel som sa, že som piaty, čo ma ešte viac nabudilo. Zbeh do doliny bol veľmi obtiažny a kamenistý. Dobehol som štvrtého a začali sme sa naháňať na tom najnevhodnejšom úseku. Ale vyšiel som z toho lepšie ja. Predbehol som ho a ušiel mu. Popravde to bolo asi najrýchlejšie, čo som kedy bežal z kopca. Do cieľa som už tretieho nedobehol, aj keď som ho v diaľke videl. V cieľi som mal "zemiakovú". No čo už, hlavne že ma tam čakala moja rodinka a chladný potok. Nohy som mal ako v plameni. Keď som to rozdýchal, dobehli už aj kamaráti a všetci sme sa zase raz spokojne nasmiali nad zážitkami a dohodli ďalšie akcie. Kto sa pridá na niektorú...?

Foto a text: Lukáš Kalanka

Bavíme sa aj futbalom

Ani skoré sobotné ráno (po Jánovi) neodradilo pár skalných, aby si zmierili sily už v druhom turnaji minifutbalu (0-tý bol skúšobný).

Tradičné zastúpenie časti obce nesklamalo, ostatné časti to ignorovali. Hoci účasť mužstiev bola slabšia, nadšené záporenie aktérov to nijako neovplyvnilo. Ani úmorná horúčava s dopingom – vôňou Jankovho gulášu. Videli sme peknú kombinačnú hru, výborné výkony brankárov i pekné góly. Turnaja sa zúčastnili štyri mužstvá, a to: Stará hradská, Ostrov, Kolo pod lipami a Old Boys. Nedá sa uviesť výsledky všetkých zápasov a tiež strelcov gólov. Patrí sa však oboznámiť čitateľov našich novín s umiestnením zúčastnených mužstiev. Celkovým víťazom sa stalo mužstvo Starej hradskej. Pre upresnenie našich údajov uvádzame tiež celkové poradie mužstiev:

1. Stará hradská	6 bodov	11 : 9
2. Old Boys	5 bodov	8 : 5
3. Ostrov	4 body	7 : 8
4. Kolo pod lipami	1 bod	8 : 12

Najlepšími strelcami boli František a Martin Kačicovci (otec a syn). Obaja strelili zhodne po 6 gólov. Najlepším brankárom bol vyhodnotený Laco Šmehyl a najlepším strelcom Michal Dibdiak.

Víťazom gratulujeme. Hrali v nasledovnej zostave v systéme 4 + 1 (štyria hráči a brankár): Martin Kačica, Michal Dibdiak, Andrej Cingel, Lukáš Štrba a Peter Kotúč.

Podujatie sa konalo v čase prebiehajúcich Majstrovstiev Európy vo futbale, čo bolo zvlášť príťažlivé. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník tohto pekného turnaja.

Zároveň sa ospravedľujeme za nesprávne výsledky uverejnené v Obecnom spravodaji č.7/2016

ZUMBA FITNESS – srdcová záležitosť

Čo je ZUMBA FITNESS? Je to aeróbný a posilňovací FITNESS PROGRAM, pri ktorom sa tancujú jednoduché choreografie na hudbu Latinskej Ameriky a celého sveta.

Pre mňa je to ale 5 rokov radosti z toho, že sa stretávam s ľuďmi, čo chcú urobiť niečo pre svoje zdravie. A je jedno, či majú 15 alebo 60 rokov, či sú to ženy alebo muži, štíhli alebo s plnšími krivkami... Odhodlajú sa v pondelok a štvrtok vstať pred televízora a prísť vypotiť litre potu na naše hodiny. A zvlášť v Košťanoch nad Turcom je atmosféra najlepšia! Z pódia v kultúrnom dome vidím tie najkrajšie tváre, ktoré mi dodávajú neskutočnú energiu. Niektorí v začiatkoch pochybovali o tom, akú trvácnosť bude mať naša „Zumba“. Vedela som, že dlhú. Ak sa budem vzdelávať, zúčastňovať sa rôznych workshopov, usporadúvať maratóny s medzinárodnou účasťou (Kuba, Chile, Dominikánska republika, Česká republika), jednoducho to musí fungovať. Keď do toho dáte všetko, vráti sa vám to. Tak ako mojím cvičiacim, ktorí na sebe badajú výsledky. Je to strata prebytočných kíľ, lepšia nálada, pozitívnejší prístup k sebe samému...

Na záver by som chcela dopriať každej osobe, ktorá číta tento článok, aby si na seba našla čas. Napríklad aj na to, aby si zašportovala. Aby na 2 hodiny v týždni zabudla na každodenné starosti a stala sa LATINO DIVOU. Už teraz sa teším na naše ďalšie lekcie, maratóny, dovolenky, športové víkendy atď. Všetci ste na našich hodinách vítaní!

Lucia Kalánková

Zaujímavá 22-ka

Prečo zaujímavá 22-ka? Lebo 2. februára uplynulo 22 rokov, ako 30 aktívnych žien na čele s Majkou Balačinovou svojou ustanovujúcou členskou schôdzou založilo Klub rekreačnej telovýchovy a športu (KRTVŠ). Rok 1994 bol aj Medzinárodným rokom športu a tiež aj Rokom rodiny.

Majka spomína: „Priznám sa, že v tom čase ma trápila myšlienka zorganizovať spoločné cvičenie žien v našej obci. Čítala som aj akúsi morálnu zodpovednosť, pretože som pracovala v telovýchovnej organizácii a prichádzala som do styku so športovcami a tými, ktorí so športom robia. Našli sme spôsob a formu, ktorá priláka ženy bez rozdielu veku. Pôsobili sme pod našou TJ a stali sme sa členmi Zväzu RTVŠ. Stretávali sme sa (už nás bolo 50) každý utorok a „natvrdo“ sme spoznali, čo znamená džezgymnastika, aerobik, kalenetika, strečing a

joga. Zo začiatku boli problémy s priestormi nášho cvičenia v telocvični ZŠ (výška nájomného), no potom sa to podarilo a cvičili sme jedna radosť pod vedením Táničky Nátherovej. No po čase sme sa rozhodli, že by sme to mali lepšie v kultúrnom dome (bližšie). Pretrpeli sme aj zimu, nakoľko v KD sa večer nekúrilo, ale aj to sme zdolali a veselo sme cvičili už pod vedením Darky Zigovej“.

No a to by stačilo z histórie klubu a pripomenieme si športové dni k MDD a Dňu otcov (vlastne hlavne jeden, ktorý sa asi nikomu zúčastnenému nevymaže z pamäti), lebo sme sa rozhodli, že nebudeme športovať iba my, ale aj naši rodinní príslušníci. V kalendári bol 24. jún 1995. Futbalové ihrisko bolo plné, neboli to diváci, ale športovci. Zúčastnených bolo 51 detí a 39 dospelých. Začínala skupina detí 1 – 3 ročné, najväčší úspech dosiahli v rýchlej chôdzi (behom sa to nedalo nazvať) za maminou, ktorá ťahala na špagátiku hračku na kolieskach – Dominika a Nina spomínate? Ďalšie skupiny boli deti 4 – 6 ročné, 7 – 9 ročné, 10 – 12 ročné a 13 – 14. Súťaží bolo od výmyslu sveta, ale viedla jedna a to dotiahnutie nitky, na ktorej bola buchta s lekvárom do úst. Dnešní vizážisti by sa mali čo učiť... Guľáš rozvoníaval, zovšadiaľ bolo počuť radostné výkriky, opakovali sa mená: teta Majka, teta Blanka; moderátorka Andrea rečnila. A pomaly sa začal blížiť čas veľkého futbalového stretnutia ŽENY – MUŽI. Futbal bol na vysokej úrovni (stav si nepamätáme), no došlo aj ozajstným zraneniam, na ktoré pamätajú aj páni Milan Remeň a Ondrej Ratvejský.

Ku krásnym spomienkam sa vrátili Majka Balačinová a Andrea Výbošťoková

KOŠTIANSKA ZVONICA

Vnímavého čitateľa a zvlášť milovníka histórie určite upúta jeden z obrázkov v záhlaví Koštianskych novín. Je ním zaujímavá drevená zvonica, ktorá našu obec zdobila až do roku 1943. Bola akousi dominantou Koštian. Mala štvorcový pôdorys a šírku takmer 4 m (3,90 m x 3,90 m). Oveľa impozantnejšia však bola jej výška – skoro 10 m, čo sa dnes rovná výške dvojposchodového domu.

Zvonica však už v obci nie je. Na jej pôvodnom mieste je dnes transformátor. Stála teda oproti rodinnému domu Klaudínich. Prečo ju dnes u nás nenachádzame? Na to poznáme presnú odpoveď. Obec postavila na pozemku Kolomana Benického z Rakova (bol vykúpený) obecny dom spolu s novou strážnicou. Samozrejme, že aj so zvonom. Stalo sa tak v tridsiatych rokoch dvadsiateho storočia. Obecná rada podporila úsilie Slovenského národného múzea v Martine o získanie tejto pamiatky ľudového staviteľstva. Už v čase 2. svetovej vojny stále viac na Slovensku silnela myšlienka vybudovania skanzenu, t.j. múzea v prírode. Poďakovanie patrí nášmu rodákovi Andrejovi Poloncovi, vtedajšiemu neplatenému kustódovi múzea. Bola to predovšetkým jeho zásluha, že došlo medzi obcou a múzeom k dohode. A tak sa naša zvonica ocitla najprv v Botanickej záhrade SNM v Martine. Tam ešte dnes vyčnievajú jej murované základy (platne), na ktorých pôvodne stála. Na južnej strane botanickej záhrady v blízkosti gymnázia. Dočasné premiestnenie zvonice bol asi správny krok. No a v Košťanoch ju neudržala aj nevšimavosť ľudí, či nezaujem o vlastné vzácne historické pamiatky. Musíme našich predkov však ospravedlniť. Veď bola vojna. Ľudia mali iné starosti – ako prežiť. Ako by sme sa o ňu postarali v Košťanoch nad Turcom dnes? Ťažko na to odpovedať.

Vybrali sme sa teda na návštevu do skanzenu – Múzea ľudovej architektúry v Martine, kde sa už od roku 1998 nachádza. Ako správni lokálpatrioti môžeme napríklad uvažovať, či zvonica stojí na správnom, resp. viditeľnom mieste, aké by si zaslúžila. Nie je v centre pozornosti návštevníka. Skôr v úzadí. Noví stavitelia mali asi vážne dôvody, prečo ju v smere východu zo skanzenu, aj keď len pracovného, postavili.

Venujme sa najprv jej národopisnému a historickému charakteru. Našu zvonicu môžeme s určitosťou priradiť k ľudovej renesancii a baroku. Renesanciu tu reprezentujú dve odstrešené časti na štvorcovom základe, a to spodná prízemná časť a vrchná zvonová. Barok zase dve nadstavené baňky rozdielnej veľkosti, ľudovo nazývané dutinkami (či makovicami alebo cibulami), ktoré sú zakončené plechovou hálkou a kohútom na kopiji. K tomu treba ešte dodať, že strechy a baňky sú pokryté šindľami. Hlavne ich pokrytie si vyžadovalo umeleckú zručnosť. Zvonica bola v minulosti zvonku vždy obitá latami. Vysvetľuje sa to tým, že Košťany boli portálskou, čiže poddanskou obcou. Boli chudobné na drevo, nemali svoje vlastné lesy. Pripraviť si ho mohli iba v cudzích, napr. v Necpaloch. Preto si nemohli dovoliť honosnejšiu drevenú zvonicu, a to zrubovú. Obitie zvonice sa muselo často meniť. Drevené laty podliehali totiž skaze. Boli vystavené počasiu, často zoschli alebo zhnili. Zafúkal silnejší vietor a laty lietali po okolí. Samozrejme, že podobne

to bolo aj so šindľami na strechách, či baňkách. Tie vydržali trochu dlhšie.

Pri našej pracovnej návšteve v skanzene sme do koštianskej zvonice vstúpili jednoduchými vonkajšími dvermi. Prístup k zvonu vo zvonovej časti zabezpečovalo schodište. Dával sa do pohybu lanom vedúcim od neho dolu. V Martine sme žiaden nenašli. Sú tam však zárezy v dreve po ňom. Už predtým sme zistili, že v terajšej obecnej zvonici či strážnici (zbrojnici) sa nachádza iba železný zvon bez akéhokoľvek nápisu a ozdoby. Zrejme predchádzajúci historický koštiansky zvon padol za obeť rekvirácii (odobratiu) počas 1. svetovej vojny. Z jeho vzácnej zvonoviny – zliatiny cínu a medi – sa odliali delové gule pre c.-k. armádu monarchie. A je tu ešte jeden znak, ktorý nás vlastne privádza k hlavnému využívaniu našej zvonice. Sú ním tzv. výzorníky, čiže okná, ktoré však neslúžili iba, ako by sa podľa ich názvu mohlo predpokladať, na pozeranie či sledovanie okolia, ale predovšetkým na šírenie zvuku. Majú podivný tvar. Nápadne pripomínajú kamžu (časť oblečenia evanjelického kňaza – luteráka). Kamža je tá biela, slávnostná časť a luterák čierna. A tým je vlastne povedané všetko. Áno. Zvonica v Košťanoch plnila v minulosti úlohu cirkevnú, teda náboženskú. Predpokladá sa, že bola postavená v polovici 18. storočia. Bolo to v čase tzv. artikulárnych kostolov, ktorých výstavbu mali evanjelici povolenú aj napriek ich prenasledovaniu (rekatolizácia). Avšak mohli si postaviť iba dva v stolici. Necpalský artikulárny chrám bol síce blízko. No v dedine nebol kostol. A tak ho zvonica aspoň svojou výškou nahradzovala. Ba dokonca sa v nej schádzali prenasledovaní evanjelici na pobožnosti. To nasvedčuje aj kohút na jej vrchole. Ten bol okrem kríža oficiálnym znakom evanjelikov, a to nielen ich časti – kalvínov, ale i evanjelikov augsburského vierovyznania. Do roku 1965 bol vytýčený i na blatnickom evanjelickom kostole a dodnes tróni na vrchole evanjelického kostola v Háji. Pre veriaciach evanjelikov znamenal predovšetkým zvýšenú bdelosť a ostražitosť. Prečo práve kohút? Ide o nevtieravé pripomínanie zradu Ježiša Krista a jeho pamätné slová, ktoré adresoval učeníkovi Petrovi: „Prv ako kohút zaspieva, ešte ma trikrát zaprieš“. Pobožnosti sa teda museli konať tajne včasráno, a to do času, kým kohút prvýkrát nezaspieval. Treba ešte dodať, že koštianski evanjelici patrili do príbovskej ECAV panstva Benických. V Košťanoch sa v tom čase väčšina obyvateľstva hlásila k evanjelikom.

Zvonica sa však využívala aj na iné účely. Predovšetkým na oznamovanie úmrtia a pohrebu občanov obce. Vtedy sa zvon, predpokladáme že umieračik, nahlas rozozvučal. Dosvedčujú to aj máry, ktoré sa do nej ukladali. Úderom na zvon sa oznamovali aj živelné pohromy – požiare i povodne. Nariaďoval to tzv. ohňový patent, ktorý vydala panovníčka monarchie Mária Terézia 21. augusta 1751. Túto povinnosť si museli plniť vartáši (strážnici) všetkých dedín a miest. A keďže Košťany mali približne od tohto obdobia zvonicu, plniť nariadenie nebol problém. Nečudujem sa. Väčšina domov bola drevená. Je tu teda veľká pravdepodobnosť, že v Košťanoch bola zároveň aj prvou obecnou hasičskou strážnicou. Historický písomný dôkaz však nemáme. Pre úplnosť dodávame, že predchádzajúcou v obci pred touto

dnešnou bola strážnica stojaca pri tanečnom kole. Bola murovaná a postavená v roku 1894.

Zaujímavé je tiež zistenie, že do zvonice sa odkladala aj klada. Tá slúžila na trestanie, resp. pripútanie previnilcov, ktorí porušili obecné zákony. Sme dedinou s príkladným prístupom k požiarnej ochrane. Veríme, že vás preto bude zaujímať záznam v obecnej zápisnici Koštian zo dňa 20. augusta 1892. V ňom doslova stojí. Citujeme: „*Z príčiny množiacich sa ohňov uzavreté jest: Ač práve už stoličný rozkaz existuje v tom ohľade, že fajčenie z fajky, cigarou a cigaretou, to jest papiroskou na ulici, vo dvore a v maštaliach a humnách sa zabraňuje, sa má tento rozkaz cestou bubna na všeobecnú vedomosť uviesť s tým, že každý priestupník musí zaplatiť pokutu za fajčenie v nočných hodinách 2 zlatky a vo dne 1 zlatý a v prípade, keď by sa táto pokuta pre nedostatok majetku zinkasovať nemohla, bude priestupník pokutovaný jednodňovým železom (železné okovy, gule ?) Každý občan za povinnosť nech si drží priestupníka obcej vrchnosti oznámiť.*“

Je teda úplne možné, že aj obecné železá (železné okovy, gule) tu mali svoje miesto.

Dnes sa nad tým iba pousmejeme. Ale úprimne povedané, aj naša demokracia má svoje hranice. Ako dnes doržiadame protipožiarne predpisy, ako zabraňujeme požiarom, ako ľudí – previnilcov (priestupníkov) vychovávame? Tiež námety na uvažovanie.

Košťianska zvonica podliehala častým zmenám – renováciám. Vyplyvalo to z jej jednoduchosti. Úplnou náhodou sa nám podarilo v SNK zistiť, že o našej zvonici už v roku 1911 písal okrem Andreja Polonca aj ďalší autor MUDr. Ján Petrichovich, ktorý v štúdii „Prostonárodné stavby slovenského ľudu v Turci (Zborník muzeálnej slovenskej spoločnosti, zv. I.) zverejnil svoj pohľad na túto problematiku. Jeho závery jasne dokazujú už vyššie

spomínané zmeny. A tak vám predkladáme celkom iný obrázok (nákres). Skúste spolu s nami nájsť rozdiely v neskoršom a vlastne aj v dnešnom vzhľade. Hľadajte spolu s nami. Pomôžeme vám: zvukové okno – výzorník aj na prízemnej časti zvonice, až tri baňky – dutinky a hviezda nad kohútom – tiež kresťanský znak.

Kto zvonicu staval, sa nepodarilo zistiť. Niet na to záznamov. Ústne podanie siaha najďalej do roku 1860, keď ju renovovali. Vtedy sa opravovali aj baničky, ľudovo nazývané dutinky. Údajne sa ľudia skladali po štyri grajciare na novú. Avšak ďalšie opravy pred týmto rokom i po ňom zostali v anonymite. A bolo ich neúrekom. Myslíme si, že treba hlavne vyzdvihnúť prácu zručných tesárov, ktorí sa zaslúžili o rozobratie a znovupostavenie košťianskej zvonice na nových miestach – v Botanickej záhrade SNM v Martine a tiež v skanzene. Pri SNM mal hlavné slovo majster Ján Koša zo Žabokriek a v skanzene ďalší tesársky majster Vladimír Kubizňa z Belej-Dulíc a Ivan Líška, dodnes pracovník skanzenu v Martine.

A na záver by sme chceli ešte pripomenúť, že vlastná konštrukcia zvonice je najdôležitejšia. Jej väzba je jedna z najpodstatnejších častí tohto ľudovo-staviteľského umenia. Tej sme sa však nevenovali z pochopiteľných dôvodov. Košťianske noviny sú určené pre širokú viac-menej laickú verejnosť. Preto sme k odbornému opisu drevenej stavby nepristúpili. Myslíme si, že by bolo namieste aj jej odborné priblíženie. Pravdaže podporené podrobným fotografickým materiálom a nákresmi.

Poznámka:

Čerpané a spracované podľa štúdie Andreja Polonca (rok 1944): Košťianska ľudová renesančno-baroková zvonica (Príspevok k ľudovému staviteľstvu na Slovensku) a podporené vlastným výskumom.

Július Jarkovský, autor príspevku

Spoločenská rubrika

V živote je len jedno šťastie, milovať a byť milovaný
(George Sand)

Narodili sa:

- Adela Dériová
- Stela Rigová
- Andrej Ivan
- Tereza Krupová
- Marián Kamien
- Charlotte Bukovská
- Matúš Junas

Rodičom srdečne blahoželáme!

Rozlúčili sme sa:

- Jozef Juráš
- Zuzana Barčáková

- Ing. Ján Strapko, CSc.
- Mária Košíková
- Dušan Cákoci
- Marek Szabo
- Gizela Knapcová
- Oľga Ballová

Česť ich pamiatke.

Manželstvo uzavreli:

- Ján Marčiak – Ingrid Baraniová
- Ing. Andrej Cingel – Viera Dostálová
- Dávid Suchánek – Zuzana Rusnáková
- Martin Štrba – Michaela Kačicová

*Prajeme veľa lásky a porozumenia
na spoločnej ceste životom.*

Košťianske noviny vydáva: Obec Košťany nad Turcom, 038 41 Košťany nad Turcom č.64, IČO: 00316741 • Registrácia: EV 5187/15, ISSN 1339-956X • Redakčná rada : predseda Ivica Kubíková, zástupca Andrea Výbošťoková dipl.a.h.e., kronikárka obce Mgr. Tatiana Bukovská, historik - editor textu Mgr. Július Jarkovský, grafika Jana Junášová. Redakčná rada Košťianskych novín si vyhradzuje právo články krátiť, editovať, prípadne neuverejniť • e-mail: kostianskenoviny@gmail.com • **Uzávierka príspevkov do č. 1/2016 je 15. 6. 2016** • Počet výtlačkov: 420 • Vychádza 2 x ročne • **Tlač: ALFA print s.r.o. Martin**